

الف: د خدای رحیم ذاتی صفتونه:

هغه صفتونه دي چې د الله څه، لپاره ثابت وي.

الله رحیم د هغو صفتونو په ضد نه موصوفېږي.

او هغه صفتونه د حیات، قدرت، علم، کلام،

سمع، بصر او ارادې څخه عبارت دي چې په

لاندې جدول کې شرحه کېږي.

شماره	ذاتی صفتونه	معنی	تشریح	د ذاتی صفت ضد	تشریح
۱	حیات	ژوند	حیات د خدای جل جلاله یو ذاتی صفت دی یعنې الله څه همیشه ژوندی دی.	موت مړه	په الله جل جلاله هېڅ کله مړه نه شوې او نه فاني کېږي.

تبار ۵	ذاتی صفت	معمول	تشریح	تشریح
۲	قدرت	توان و طاقت	دالله، د ټولو مخلوق د پیداکولو او مائلو، قوا کولو او بیرته ژوندې کولو قدرت او توان لري.	دالله، هیڅکله دنا توانی په صفت نه موصوفین ی او دهیڅ شی د کولو نه عاجز نه دی.
۳	علم	لري او پوهیږي	دالله، ذاتی صفت دی یعنې الله تعالی په ټولو بنکاره او پنبوشیا نوباندې پوره علم لري او هیڅ شی دده علم څخه پټ نه دی.	دالله تعالی هیڅ کله دنا پوهی په صفت نه موصوفین ی او هیڅ شی دده د علم نه بهر نه دی.
۴	کلام خبری	خبري کلام	دالله، ذاتی صفت دی یعنې الله تعالی بي له دې څخه ژبي نه غږو رت ولري خبری کوونکی دی. قرآن هم دالله کلام دی.	دالله تعالی هیڅ کله دگونگوالی په صفت نه موصوفین ی.

شماره	ذاتی صفت	معنی	تشریح	ذاتی صفت	تشریح
۵	مستقیم	مستقیم	دالله تعالی ذاتی صفت دی یعنی الله تعالی وروا و اوجت، انژدی لری آوازونه او خبرې په هروخت کې اوری.	مستقیم	الله تعالی دکونولې صفت څخه پاک او منزله دی.
۶	مستقیم	مستقیم	الله تعالی دهرڅه لیدونکی دی او هېڅ شی ترې پټ نه دی.	مستقیم	الله جل جلاله له نیناې او مړوندوالي د صفت نه پاک او - منزله دی.
۷	مستقیم	مستقیم	الله تعالی چې هر کار اراده او اختیار وکړی مخه کېږي یعنی دهرشی پیداکول او فنا کول دالله په اراده سره کېږي.	مستقیم	الله تعالی هېڅ کله دې واک لري اختیارې په صفت نه موصوفیني.

زده کوونکي دجدول په حفظ
مکلف نه دي.

ب : دا الله تعالى فعلي صفتونه :

هغه صفتونه دي چې دا الله (موجود) لپاره ثابت وي او د هغه په ضد هم موصوف کيدای شي. لکه تخليق، ترزيق، احياء، اعزاز چې په لاندې جدول کې تشریح کيزي.

په ځان	نوم	معنی	تشریح	لم	تشریح
۱	مخلیق	پیدا کول	هر څه چې الله تعالی و غواړي پيدا کوي لکه بشي .	خلق	الله جل جلاله که د ځينو شيانو پيدا کول ونه غواړي نه پي پيدا کوي
۲	ترزيق	رزق ورکول	الله تعالی هر چا ته چې غواړي رزق او روزي ورکوي	رزق ورکول	الله جل جلاله اخځيا لري چې ځيني شيانو ته روزي ورکوي

پښتو	فارسي	عربي	شرح	ضد	شرح
۴	آب	زوندی کول	الله تعالی هغه ذات دی چې ژوندی کول دده په قدرت کی دی.	ح ب ک ل م ن و ز ح ب ک ل م ن و ز	الله تعالی کولای شي چې حیواناتو ته ژوندونه بخښي او یا یې مړه کړي.
۴	عزت وړ کول	الله جل جلاله هر چا ته که وغواړي ذلت ورکوي.	الله جل جلاله هر چا ته که وغواړي عزت ورکوي.	ح ب ک ل م ن و ز ح ب ک ل م ن و ز	الله جل جلاله هر چا ته که وغواړي ذلت ورکوي.

په الله جل جلاله باندې د ایمان په متعلق عقاید

۱- الله تعالی موجود دی او دده په وجود کې

شک نشته.

۲- الله جل جلاله، يودى شريك نه لري نه په ذات او نه په صفا
تو کي .

۳- الله تعالى سره هيتوک مشابه نه دی او نه دی

چا سره مشابه تلي نه په ذات او نه په صفا تو کي .

۴- الله جل جلاله، شخه غير هيتوک د عبادت لایق نه دي انشته .

۵- الله جل جلاله، هميشه دی او هميشه به وي .

۶- الله تعالى هيتوک نه فنا کيزي .

۷- هرڅه چې په جهان کي کيزی هغه د الله په ارادې -

سره کيزي .

۸- الله تعالى هميشه ژوندی د هر شي سا

توونکی او محافظ دی .

۹- الله تعالى د ټولو کایناتو خالق (پیدا کونکی)

اورب ریا لونکی، دی .

۱. د ټولو شيا نو مرګ او ژوند د الله تعالى په

اختيار کې دی.

۱۱. الله تعالى د هر شي په کولو قادر دی او د هېچا

مرستی ته احتیاج نه لري.

۱۲. الله تعالى په هر شي عالم، د هر شي لیدونکی

او اوریدونکی دی.

۱۳. د الله تعالى څخه هېڅ شی پټ نه دی.

۱۴. الله تعالى معبود دی. او خپلو بنده

ګانو ته یې د عبادت امر کړی او د نافرمانی

څخه یې منع کړی دی.

پوښتنې

- ۱ - د الله (ج) صفتونه خوږوله دي؟
- ۲ - د الله (ج) ذاتي صفتونه تعريف کړي؟
- ۳ - د الله (ج) ذاتي صفتونه خوا او کوم دي؟
- ۴ - د الله (ج) فاعلي صفتونه تعريف کړي؟
- ۵ - د الله (ج) د فاعلي صفتونو يو څو مثالونه بيان کړي؟

- ۱ - د قدرت ضد دی.
- ۲ - د حیات ضد دی.
- ۳ - د ارادې ضد دی.
- ۴ - د اعزاز ضد دی.
- ۵ - د علم ضد دی.
- ۶ - د تزئین ضد دی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 نوحايمان لاروی په خدای او په ملائکه
 او په کتابونو.

په ملائکوباندی ایمان

موږ په دې ایمان لرو چې ملائکې دالله جبره
 هغه قسم مخلوق دی چې نه نژدي او نه سنجی؛ په سترگو
 نه لیدل کیږی؛ د نور څخه پیدا شوي او د خدای^ج
 په قدرت په مختلفو شکلونو خپل ځان بدلولی شي.
 یوه لحظه هم د خدای جبره، عبادت څخه سرکشي
 نه کوي او نه گناه ترې صادر ږي. شمیر
 یې دیر زیات دی چې یوازې الله جبره پری
 پوهیږي.

د ملائڪو ڪار او وظيفي

ڪر ڇهه ڏينهن ۾ ٿيڻو ملائڪو وظيفه ۽ الله جي عهد تي تسليم
تلاش ۽ اوڏهه ۽ ڏاڍي ڀڄڻ ڪول ڏي اوڏهه ۽
يو ۽ وظيفه معلوم ۽ دهه، ڏينهن ۽ ملائڪو
وظيفي ۽ مثال ۽ ٽوڪه ۽ ٻه لاندو جدول
ڪي ڏڪر ڪيري :

شمار	الف: مقرب ملائڪو	۱- پيغمبرانو ته وحي ۽ اوڏو.
۱	حضرت جبرائيل عليهما السلام	۲- ڏڪا ۽ ٻيو ۽ مقابل ڪي ڏم سلما نانو سره مرسته ۳- ڏانهن ۽ ٻه ناهن ۽ ناهن ۽ ڏڪا ٻي عذاب ۽ اوڏو.
۲	حضرت مڪائيل عليهما السلام	۱- ڏم ۽ ٽوڪه ۽ اوڏو ۽ اوڏو - انتظام. ۲- ڏو ۽ ٻيو ۽ ٻار ۽ نون، سيند ۽ اوڏو ۽ انتظام.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لومری برخه

عقاید

ایمان

دایمان تعریف :

ایمان دلفت له مخې د زړه باور او تصدیق ته وايي

او په شرع کې د زړه تصدیق او په ژبه اقرار کول دي

په ټولو هغو شیانو چې رسول اکرم صلی الله علیه

وآله وسلم مو بزڼه د خدای (ج) له جانبته راوړي

وي، چه مهم له هغوی څخه په لاندې ډول

ذکر کړي :

شماره	ملائڪي	دملائڪو وظيفي
۳	حضرت اسرافيل عليه السلام	د قيامت په ورځ د ټولو مخلوقاتو دفنا کولو او بيرته ژوندي کولو لپاره په شپيلى کې پوکي کول.
۴	حضرت عزراييل عليه السلام	د سالرو منکو مخلوقاتو څخه روح اخيستل
۵	گرام الکاتبين ملائڪ	د خلکو بڼه او بد عملونه ليکل.
۶	حفظه ملائڪ	د انسانانو ساتنه او څارنه کول.
۷	نکیر او منکر	هغه ملايکي دي چې په قبر کې د مړو څخه درب، دين، او نېې تپوس کوي.

محترم ښوونکی دې شاګردان پدې وپوهېږي چې مقرري ملايکي
پدې جدول کې له اولې شماري نه تر څلورمې پورې څلور ملايکي دي.

پوښتنې

۱- د ملائکو موجودیت په کوم آیت شریف ثابت

دی ؟

۲- ملائکی د څه شي څخه پیداشوي دي ؟

۳- مقربې ملائکې خړدي ؟ نو مونږ یې ولځلی .

۴- د مقربو ملائکو وظيفې شرحه کړی ؟

۵- کرام الکاتبین کومو ملائکو ته ویل کیږي ؟

۶- د حفظه ملائکو وظيفه څه شی ده ؟

شرحه یې کړی .

۷- د ټولو ملائکو وظيفه څه ده ؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 تہا یو ایمان راوی پہ خدای او مچو
 تہا یو یتا بونوی

دالله پښتو کتابونو ایمان

الله، یوشمیر کتابونه په خپلو رسولانو باندې
 نازل کړي چې ددی کتابونو په واسطه انسانان
 الله، او دالله، حکمونه وپېژني او په خپل-
 ژوند کې د هغو څخه پیروي وکړي. د حق تابع
 د بدو او ناوړو کارونو څخه ځان وساتي او په
 دنیا او آخرت کې کامیابي او خوشحالي
 ترلاسه کړي.

قول آسماني کتابونه چې الله، په خپلو رسولانو

بائدي نازل ڪري خلور ڪتابونه اوسل صحيفي
دي چي په لاندې ډول کي شرحه کيزي :

خلورلوی آسماني ڪتابونه

شمار	د ڪتاب نوم	هغه رسوله ن چي پرې نازل شويد ي.
۱	تورات	په حضرت موسیٰ عليه السلام
۲	زبور	په حضرت داود عليه السلام
۳	انجيل	په حضرت عيسى عليه السلام
۴	قرآن ڪريم	په حضرت محمد صلى الله عليه وسلم

سل صحيفي

شمار	د صحيفو شمير	هغه رسولان چي پرې نازل شويد ي.
۱	۱۰ صحيفي	په آدم عليه السلام
۲	۱۰ صحيفي	په ابراهيم عليه السلام
۳	۵۰ صحيفي	په شيث عليه السلام
۴	۳۰ صحيفي	په ادریس عليه السلام

هَذَا كِتَابُكَ يُخْرِجُ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 دافدن کتابدی چي نازل کړی دی موبه

تاته ددې لپاره چي رو باسي خلك د تيارو (كفر و شرك) نه
 رنهار ايمان ته . توره ابراهيم آيت اول

په قرآن عظیم الشان ايمان

بيشكه چي قرآن عظیم الشان دالله، كلام دی
 موبنيزه دې ايمان لرو چي قرآن عظیم الشان دالله،
 آخرنی کتاب دی. دده نه وروسته دقيامت
 تر ورځې پورې بل کتاب نه راځي او نور قبل اسماني
 کتابونه پدی سره منسوخ شوي دي.
 دا مقدس کتاب دالله، له خوا دجبرائيل

په واسطه په حضرت محمد (صلى الله عليه وسلم) باندې په (۲۳)
 کلوکې نازل شوی (۳۰) سپاري او (۱۴) —
 سورتونه او شپږ زره شپږ سوه شپږ
 شپيته آياتونه لري.

موبن په قرآن عظيم الشان ايمان
 لرو چې دا الله جل جلاله، دغه مقدس کتاب په
 پيروي او منلو سره انسان د کفر، شرک
 او جهالت د تيارو څخه د ايمان رڼا ته لاره پيدا کوي
 او په دينا او آخرت کې سعادت او نیکمرغي —
 خاوند کړي.

قرآن عظيم الشان د لوح محفوظ څخه ټول په يو
 ځل په همدغه ترتيب چې اوس موجود دی —
 په واسطه د جبرائيل عليه السلام، د دينا په آسمان کې نيوت

العزيز ته نازل شوي. لڙ لڙ د وخت د حوادثو
سردسم (يو يوايت يويو سورة او خوشو آيتونه،
په دوران د نبوت کي نازل شوي.

رسول اکرم (صلى الله عليه وسلم) يوشمير صحابه وټه هدا
يت کاوه چي هغوي قرآن کريم حفظ کړي، او يو
شمير نور و صحابه وټه يي امر کاوه چي وپي ليکي.
قرآن عظيم الشان خريفه چي الله جل و علا نازل کړي.
جبريل عليه السلام، حضرت محمد صلى الله عليه وسلم ته لوستلي
او رسول کريم صلى الله عليه وسلم صحابه وټه تعليم کړي او
بي له تفسيرا و تحريف^(۱) څخه مونږ ته رسيدلي او د تل
لپاره به د تحريف او تفسیر څخه پاک او منزه پاتي.
وي.

(۱) په لفظ يا معنی کي تفسیر او ستلو ته تحريف وايي.

دالله جل جلاله کا پونف دایمان پہ متعلق عقاید

۱۔ دالله جل جلاله نازل شو وگما بواو صحیفوایمان ضروری دی۔

۲۔ قرآن عظیم الشان دالله جل جلاله کلام او خودی
۳۔ قرآن عظیم الشان دتل پیارہ دتحریف او تغیر
تختہ پاک او منزہ دی۔

۴۔ الله جل جلاله چچی پہ قرآن کریم کی عقاید و عبادت
اخلاق و معاملات و امر کری دی هغه
تول منوا و عمل پری کوو۔

۵۔ قرآن کریم دظاہری او باطنی مرسولیان
شفادی۔

۶ - د قرآن کریم د یو آیت یا حرف نه انکار کول کفر

دی .

۷ - میخوړک په دې قادر نه دی چې د قرآن عظیم الشان

د یو آیت په شان کلام جوړ کړي .

پوښتنې

۱ - الله جل جلاله، د خه پاره په خپلور سولانو کابونه نازل

کړي دي ؟

۲ - آسماني کتابونه کوم دي نومونه يي واخلئ، او

په کومو پيغمبرانو نازل شوي دي ؟

۳ - ټولې آسماني صحيفې خو دي ؟

۴ - د الله جل جلاله، د آخري مقدس کتاب نوم

واخلي .

لاندې تشخایونه په مناسبو کلمو پکړی !

- ۵ - قرآن عظیم الشان سورتونه لري.
- ۶ - لس صحیفې په نازلې شوې.
- ۷ - لس صحیفې په نازلې شوي دي.
- ۸ - پنځوس صحیفې په نازلې شوي دي.
- ۹ - دیر شصت صحیفې په نازلې شوي دي.

- ۱- په الله تعالى، ایمان
- ۲- په ملایکو ایمان
- ۳- د الله ج، له خوا په لیزل شوو کتابونو ایمان
- ۴- د الله ج، په رسولانو ایمان
- ۵- د آخرت په ورځ ایمان
- ۶- د خیر او شر په تقدیر انداز، ایمان
- ۷- وروسته له مرګه په ژوندون ایمان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَكُتِبَ وَرَوَى
 تُولُوا إِيْمَانًا رَوَى بِهِ خَدَايَ
 اَوِپە ملائکوی اویپە کابونوی اویپە رسولانوی.

دَاللهُ بِكَ اِيه رسولان

اِيْمَان

دَاللهُ بِكَ اِيه رسولان دَاللهُ بِكَ اِيه استاذي
 دِي دَاللهُ بِكَ اِيه توحيد او عبادت
 مە بلونکی او دخیرلار سنوونکی دی.
 او دشردلاری شخه منع کوونکی دی.

د رسول او نبی ترمنځ فرق

رسول هغه پیغمبر ته ویل کیږي چې نوی -
کتاب او نوی شریعت د الله ج لخوا نه ورته راغلي وي
نبی هغه پیغمبر ته وايي چې د الله پاک لخوا انسانا
نوته لارښوونې لپاره لیږل شوی وي.
نوی کتاب او شریعت پرې نازل شوی وي
او که نه وي .

د پیغمبرانو شمیرته زیات او کم یو لک او
خلور ویشته زره دی . خو د هغو پیغمبرانو
نومونه چې په قران کریم کي ذکر شوي دادي
۱- حضرت آدم (صیه السلام)،

- ۲۔ حضرت ادريس (عليه السلام)
- ۳۔ حضرت نوح (عليه السلام)
- ۴۔ حضرت هود (عليه السلام)
- ۵۔ حضرت صالح (عليه السلام)
- ۶۔ حضرت ابراهيم (عليه السلام)
- ۷۔ حضرت اسماعيل (عليه السلام)
- ۸۔ حضرت اسحق (عليه السلام)
- ۹۔ حضرت يعقوب (عليه السلام)
- ۱۰۔ حضرت يوسف (عليه السلام)
- ۱۱۔ حضرت داود (عليه السلام)
- ۱۲۔ حضرت سليمان (عليه السلام)
- ۱۳۔ حضرت زكريا (عليه السلام)
- ۱۴۔ حضرت يحيى (عليه السلام)

- ۱۵۔ حضرت ذوالکفل (علیہ السلام)،
- ۱۶۔ حضرت یونس (علیہ السلام)،
- ۱۷۔ حضرت الیاس (علیہ السلام)،
- ۱۸۔ حضرت لوط (علیہ السلام)،
- ۱۹۔ حضرت شعیب (علیہ السلام)،
- ۲۰۔ حضرت موسیٰ (علیہ السلام)،
- ۲۱۔ حضرت ہارون (علیہ السلام)،
- ۲۲۔ حضرت یسع (علیہ السلام)،
- ۲۳۔ حضرت ایوب (علیہ السلام)،
- ۲۴۔ حضرت عیسیٰ (علیہ السلام)،
- ۲۵۔ حضرت محمد (صلی اللہ علیہ وسلم)

حضرت محمد ﷺ

مور ایمان لروچی محمد ﷺ، دالله جل جلاله
 بنده رسول او تر ټولو مخلوقاتو غوره او افضل
 دی. تر دده وروسته بل پیغمبر نه راځي. دی
 د ټولو انسانانو او جنیانو لپاره د قیامت ترور
 ځي پورې رسول او پیشوادی.

مونږ د حضرت محمد ﷺ، امتیان او
 پیروان یو او په هغو احکاموچې مونږ ته یې
 دالله جل جلاله، لخوا راوړي او کارېښو یې راته کړي
 ایمان لرو او دده د افعالو او هېدا یا توپیروي
 د ځان لپاره لازمه او د دنیا او آخرت د کامیابه
 ذریعه ګڼو او عقیده لرو چې د محمد ﷺ، -

متابعت او پيروى د الله جل جلاله اطاعت او
تابعداري ده، دده د اطاعت څخه مخ گرځول د
الله جل جلاله نافرمانى، د دينا او آخرت ناكامى او
شر منده گي ده.

پوښتنې

۱- الله جل جلاله خپل پيغمبران د څه لپاره رااستولي

دي ؟

۲- رسول او نبى تعريف كړى ؟

۳- د رسول او نبى تر منځ فرق واضح كړى ؟

۴- د ځينو هغو پيغمبران نوم، نومونه واخلي چه

په قرآن كېنى ذكر شوي دي ؟

۵- خاتم النبیین پيغمبر څوك دى ؟

لاندی تشرخا یونہ پہ مناسبو کلمو

ډک کری:

۱۔ مونږ د امتیان یو.

۲۔ د محمد صلی اللہ علیہ وسلم متابعت د طاعت

او تا بعد اری ده.

۳۔ د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د متابعت تخن مخ گر حول د

..... دا طاعت تخن مخ گر حول دي.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَتُوبُ اِلَيْكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ
 وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَ مِنَ الْمَغْرَمِ وَ مِنَ الْفَقْرِ وَ مِنَ
 الْخُوفِ وَ مِنَ الْغَمِّ وَ مِنَ الْهَمِّ وَ مِنَ الْبُخْلِ وَ مِنَ
 الْبُخْلِ وَ مِنَ الْبُخْلِ وَ مِنَ الْبُخْلِ وَ مِنَ الْبُخْلِ
 خوک چي ایمان را وری په الله، او په وړخ
 د آخرت او نیک عمل وکړي نو به وی ویره
 په دوی باندی اونه به دوی غمجن شي . سوره اذکر

د آخرت په وړخ

ایمان

موږ پدې ایمان لرو چې د آخرت وړخ
 خا مخا را تلونکې ده خو د را تلونکې یې بیله
 الله جل و علا څه بل هیڅاته معلومه نه ده .

داوړخ هغه وړخ ده چې داسرافيل (عليه السلام) د -
 شپيلۍ په لومړي پوځي به دا ټول موجودات
 پرته له الله جل جلاله فناء او دا نظام به ټول کړوډ
 شي او داسرافيل (عليه السلام) به د وېهم پوځي سره به
 ټول سالرونکي بيرته د الله جل جلاله په امر سره ژو
 ندي شي .

پدې وړخ کي به د هر چا سره دده د ښو
 او بدو اعمالو حساب وشي او د نیکو اعمالو
 خاوندانوته به عمل ناي په ښي لاس ورکړ شي
 او جنت ته به داخلېږي .

کافرانو او د بدو اعمالو خاوندانوته به
 عمل ناي په چپ لاس ورکړ شي او دوزخ

ته به داخليني .

جنتيان به دتل لپاره په جنت كې او دوزخيان

به دتل لپاره په دوزخ كې شړوندي وي .

گناهكار مسلمان دخپلې گناه په اندازه دالله

دارادى سره سم د عذاب شكلونه وروسته

جنت ته بوولى شي .

دالله جلّ و علا په وجود

ایمان

موبز په دې کله عقیده لرو چې ټول کاینات
او مخلوقات یو پیداکوونکی او یو مالک لري
چې هغه الله ج دی. دغه مطلب په قرآنی آیتونو،
نبوی احادیثو او سالم عقل سره ثابت شوي
چې د مثال په توګه به یې یوه برخه دلته
دکړ شي.

پوڻيتي

۱۔ دائرت دورجي د راتلون ښته چاته معلومه

ده؟

۲۔ حضرت اسرافيل عليه السلام دلومري پوکي سر

به څه کيزي؟

۳۔ مؤمنان او کافران ته به عمل نامي په

کوم کلاس ورکړشي؟

۴۔ کله چې انسانان په آخرت کې دوباره شتون

شي بيا مه کيزي او که نه؟

زَنَایَا کُلِّ شَیْءٍ خَلَقْتَهُ بِقَدَرِهِ

په ټولې منځې شې پيدا کړي دي په اندازه سره
سوره نېسرا ۱۹۷

په تقدیر ایمان

د تقدیر معنی او مقصد:

مونږ پدې ایمان لرو هر څه چې په کائنات کې
مینځ ته راغلي یا راځي الله عزوجل په ازل کې په هغه عالم و
او هر شې نه او هر شې له که هغه خیر وي یا
شر دخپل قدرت او حکمت له مخې یو حد تعین
کړی او په لوح محفوظ کې یې لیکلی دي .
کوم شیان چې لانه وي پیداشوي هغه هم

الله، جبر، ته خرگندرو معلوم دی د مخلوقاتو
د پیدا کید و تخه مخکی الله جبر پوهیږي چې د دو
ی د پیدا کید و تخه وروسته په دوی کوم حالات
راځي.

همدارنگه کوم مخلوقات چې له مینځه ځي
د هغې د فنا کید و تخه د مخه الله تعالی په هغو حالاتو
خبر دی چې د فنا کید و تخه وروسته په دوی
راځي.

د تقدیر په نسبت زموږ ایمان

۱- الله جبر، ټول مخلوقات په خپل علم او تقدیر
پیدا کړي دي.

۲- الله جل مجدہ چي دڪو موشيا نو پٺا رڌي
خه تقدیرا و حڪم ڪري هغه ٻول پٺا نوح
محفوظ ڪي ليڪل شويدي.

۳- هيءُ شي دالله تعاليٰ دعلم او تقدیر خه
بهر نه دي.

۴- د مخلوقا تو د پيدا ڪيد وا و فنا ڪيدو
سره دالله جل مجدہ علم ڪي خه تفسير زيات والي او ڪم والي
نه راجي.

پوڻيتي

۱- د تقدیر معنيٰ او مقصد خه دي ؟

لاندي تش خا يونه په مناسبو ڪلمو ڊڪ ڪري.

۱- هر خه چي پدي ڪائينا تو ڪي مينع ته راغي يا
راجي الله جل مجدہ په ڪي په هغه عالم و.

۲۔ اللہ (جبر) ہر شے تہ کہ ہنہ خیر وی او کہ
 شد خیل له نخی یو حد تعین کری او
 پہ لوح محفوظ کی دی .
 ۳۔ کوم شیان چہ لاندہ پیداشوی ہنہ ہم
 اللہ جل جلالہ دی .

عبداللہ دیپتی سنہ اوھنے کے سانچی لکھ دے۔
دیپتی سخت پرکاشنوبندی، مہربان۔

دي پہ خپلو مينځو کي سوره فتح آيت ۱۹،

د صحابہ کرام و ائمہ علیہ السلام مقام او منزلت

صحابي : هغه شخص ته ويل کيڙي چي رسول
مقبول ﷺ يي په خپل ژوند کي د ايمان په
حالت کي ليدلی او د ايمان په حالت کي د دنيا
خنځه تللی وي .

د صحابہ کراموپہ ہک کہ رسول مقبول (ﷺ)
فرمایا یلی دی :

أَصْحَابِي كَالنَّجُومِ بَأَيْهِمْ أَقْدَرُيْتُمْ أَهْتَدَيْتُمْ

ترجمہ : زما اصحاب دستور و پشان دي .
د هر يو لپې موجي اقتدا و کړه لار موبيا
موند ده . حديث شريف

تول اصحاب کرام عا د لان ، متقيان او د اعتماد
وړ خلک دي .

د ټولو اصحاب کرامو احترام او د هغوی
سره مينه او محبت نرمون مذهب او عقیده ده .

موږ د اصحاب کرامو پيروي او تا بعداري د هدايت
مينه لود ز يه گڼو . په ټولو کرامو اصحابو
کې افضل او بهتر خلور واړه خليفه گان دي .
خوپه دوی کې فضيلت دلومړی مرتبي خاوند ابوبکر
صديق رضی د دوهمی مرتبي خاوند حضرت عمر رضی
دریسمی مرتبي خاوند حضرت عثمان رضی ، او د خلوړي

مرتبې ځاوند حضرت علي (رض) دى.
موز په دى عقیده لرو چې د پیغمبرانو^د
نه وروسته صحابه کرام د فضیلت د لوړې
مرتبې لرونکي دي. او هېڅوک په فضیلت
کې د دوی سره برابر کیدلای نشي.
دا صحاب کرام مو سره میند او محبت د
ایمان علامه او د دوی سره د نېمې او -
بغض کول د بې دینۍ نېمه ده.

پوښتنې

د ۱- صحابي چاته ويل کيږي؟

۲- رسول مقبول صلى الله عليه وسلم دا صحابو په باره کې څنګه فرمايلي؟

۳- اصحاب کرام رض، څنګه خلک وو؟

۴- په ټولو صحابو کې افضل او بهتر څوکستان دي؟

۵- په څلورو اړخليفه گانو کې دلومړۍ مرتبې خاوند څوک دی؟

۶- د پيغمبرانو عليهم السلام نه وروسته دلومړۍ مرتبې خاوندان څوک دي؟

لاندې تش ځايونه پمنا سبو کلمو پک کړي:

۱- د ټولو اصحابو کرامو احترام او د هغو

سره مينه او محبت ده .

۲- د اصحابو کرامو سره مينه او محبت د

..... علامه ده .

اَوْدَنْبَسُواوَدَلَايِلُوْدَقَدْرَتِ دَالله، نه پيدا
 كُول دَاسْمَانُونُو او تَحْكِي دِي او هغه خي چي خپاره كړي
 پي دي او په دا وړو كې د ژوندو شيانو خنډ او د غم پاك
 الله، په جمع كولو د دې شيانو كوم وخت كې چي اراده
 وكړي قادر دى.
 سورة شوراى آيت ۴۹

دالله تعالى په وجود نقلی دلائل

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ (۱)
 اودنبسور دلايلو، د قدرت دالله پاك نه شپه او ورځ،
 لمر او سپوږمى ده.

(۱)، سورة حم السجده،

اَلَا اِنَّ اَوْلِيَاءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
 نه پښتني چې بيشكه دوستان د الله شته

ميخ قسم ويره پردوي او نه به دي خفه كين ي . سوره بقره آيت ۱۷۷

د ولي تعريف:

هغه متقي او پر هينكار مومن چې د الله جل جلاله
 اود رسول الله ص، پيرو، تا بعد راود الله تعالى
 په عبادت مصروف وي د نفس او شيطان
 پير وي نه کوي، د حرامو شخړه خان ساتي، د
 الله جل جلاله اود رسول الله ص پلي ته علم محبت د هر
 شي او هر چا شخړه زيات او بهتر گني د غسې،

او ڪلهه ناڪلهه ڪرامت (خارق العاده ڪار) ٿري
صادري ٻڌي، هغه انسان ڇهه پورتي
صفات وٺي وٺي ورتو نه ويل ڪري.

محترم استاد ڊي. ڊا. اؤ. ڪرامت ٻه حصه ڪي حضرت عيسى
او حيني نورو صاحب ڊڪر ما تو مستند و ثابت مثالونه زده ڪو ٿو
حكايت و ڪري.

دا اهل سنت و جماعت مذهب حینی عقیدوی خبری

- ۱- دا اولیا و کراموسر مدینه و اخلاص لرو
او ددوی دا هانت او سپکا وی ثخنه خان سائق.
- ۲- دمذا هبود تولو اما مانوا و مجتهد
میثو^۲ سره محبت او اخلاص لرو و ددوی

- ۱- اهل سنت و الجماعت د مسلمانانو هغه ډلې ته وایي چې د رسول اکرم پیرو
یا کوسنتو او د اصحاب کرامو د کارونو او طریقو پیروی کوي چې په
خلوړو مذهبونو کې خلاصه شوی.
- ۲- مجتهدین: هغه دیني پوهانوته ویل کیږي چې په قرآني علومو کې پوره مهارت
ولري او د رسول اکرم پیرو، د بېل حدیث یې په یاد ویاړ او په هغه کې پوره
مهارت خاوندوي. او هم د قرآن او سنی حدیثو څخه د فقهې احکامو
استخراج او استنباط کولای شي او پخپله سوه آیتونه او درې زره احادیث
دا حکامو یې یادوي. د مشهورو مجتهدینو او امامانو نومونه دا دي:
- ۱- امام اعظم صاحب چې نوم یې نعمان دی، ۲- امام شافعي صاحب ۳- امام مالک
صاحب ۴- امام احمد بن حنبل صاحب.

٢٢ - حضرت امام اعظم صاحب پيروي
د سعادت وسيله گنځو.

٢٣ - د دين له امامانو سره د بغض او بدو ويلو
څخه ځان ساتو.

٢٤ - موږ اهل سنت و جماعت د نيكو بنده گانو
عزت كوو او ورسره مينه ساتو. د ظالمانو وځا
سټا. نوڼه نفرت لرو.

٢٥ - څوك چې الله (ج) او د هغه رسول مني او
په لعائنې كې د مسلمانانو قبلې ته مخ كړي د
گناه په وجه ورته كافر نه وايي ترڅو چې لوی-
گناه ته حلاله وانه وايي.

٢٦ - موږ د رسول الله (ج) د سنتو پيروي
كړو او د مسلمانانو د جماعت او د لي د جدوالي او

مخالفت تڅخه ځان ساتو .

۷- موز باور لرو چې دا الله جل جلاله د حکمونو
په ځای کول د انسان د طاقت تڅخه بهر دي .

پوښتنې

لاندې تش ځایونه په مناسبو کلمو ډک کړئ :

۱- مو ز د اولیا ، کراموسره او

د دوی اهانته

۲- مو ز د مذاهبه د ټولو امامانو او مجتهد

ینوسره محبت او اخلاص لرو او د دوی تڅخه

د حضرت امام اعظم (ع) پیروي

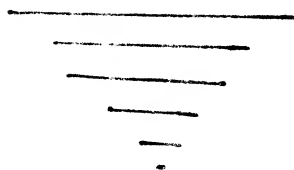
وسيله گڼو

۳۔ موز اہل سنت و جماعت دینکو

بندگانو کوو .

۴۔ ددین لہامامانوسرہ د خن

خان ساتو .

فقہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دويمه برخه

فقه

فقه : په لغت کې د پوهې او زيرکۍ په معنی -
استعمال شوی ده .

او په اصطلاح کې هغه علم ته وايي چه د مکلفو
کارونه دروا او نارواله حيثه بيانوي .
روا او ناروا کارونه ټول اته قسمه دي او په
لاندې ډول بيانيزي :

۱- فرض : په لغت کې د پری کولو او يا د
اندازه کولو په معنی دی .

فرض په اصطلاح کې هغه کار ته ويل کيږي
چه ثابت شوی وي په داسي دليل چه هيڅ

شك او شبهه په كېنې نه وي .

حکم د فرضو ؛ په کولويي ثواب او بې له
عذر په نه کولويي عذاب دی او د اتفاق فرضو
خه انکار کفر دی .

۲- واجب ؛ هغه کار ته ويل کيږي چه په
داسې دليل ثابت شوي وي چه شك او شبهه
په كېنې نه وي .

د واجبو حکم ؛ واجب په کولو کېنې د فرضو
په شان دي چه کول يي ثواب او په نه کولو يي
عذاب دی لا کن واجب په عقیده کېنې د فرضو
په شان نه دی چه منکر د واجبونه کافر کيږي .
۳ سنت ؛ هغه کار ته وايي چه بنی علیه السلام
همیشه کړی وي يو ياد وه کړته يي پرېښی .

د سنتو حکم ، د سنت پکولو ثواب او په
نه کولو یې عتاب (سلامتی) ورگرځي .

۴- مُسْتَحَب ، هغه کار ته وایي چې بنی علیه
السلام کله کړې وي او کله یې پرېښوي او
یا د بنی علیه السلام اصحابو ښه کښلی وي .

د مستحبو حکم ، د مستحبو کوونکي ته
ثواب او نه کونکي ته یې عذاب نشته او نه ملامت .
۵- مباح ، هغه کار ته وایي چې کول او نه کول
یې دواړه یو برابر وي او الله پکښې بنده ته
اختیار ورکړی وي چې کوي یې او که نه .
د مباحو حکم ، کول او نه کول یې دواړه
نه ثواب لري او نه عذاب .

۶- حرام ، هغه کار ته وایي چې منع یې

له پور تليو آيا تو نوڅه دا ثابتيزي چې د آسمان
نونیو، حُمو او هغه څه چې پدې آسمانونو
او حُمو کې دي که مونږ يې په سترگو
ليدای شو او بيا نشو ليدای ټول د الله په
په وجود شاهدي ورکوي .

په يقينی دليل سره ثابت شوي وي .

د حرامو حکم ۱ . په نه کولو د حرامو
کې ثواب او په کولو يې عذاب ورکړي او اتفاقي
حرام که څوک حلال وگڼي کافر کېږي .

۷ - مکروه ۱ هغه شي ته وايي چه منع يې

په داسې د لايوسره راغلي وي چې پکښې شک
او شبهه وي .

د مکر وه حکم ۱ د مکروه نه کول ثواب
او کول يې گناه عذاب ويره پکښې موجوده ده
او په حلال گڼلو يې نه کافر کېږي .

۸ - مفسد ۱ د شروع شوي عبادت ما

توني ته مفسد وايي . لکه په لما نحه کې په
زوره خندل .

د مفسد حکم : په قصد سره د مفسد عمل
کول ګناه ده .

پوښتنې

- ۱- د فتي لغوي او اصطلاحي معنی څه شی دی ؟
- ۲- د فرضو تعریف وکړی ؟
- ۳- د فرضواو واجبوترمنځ څه فرق دی ؟
- ۴- کوم عمل ته سنت وایي ؟
- ۵- د مستحبو تعریف وکړی ؟
- ۶- څه رقم عمل ته حرام وایي ؟
- ۷- د حرامو حکم څه دی ؟
- ۸- د مکروه تعریف وکړی ؟
- ۹- کوم عمل ته مباح وایي ؟
- ۱۰- د مفسدو تعریف واضح بیان کړی ؟

دمسبوق لمونخ

مَسْبُوق هغه مقتدی ته ویل کیږي چې
دلماڅه له شروع څخه په یو یا څو رکعتونو کې د امام
سره په لمانځه کې شریک شوی نه وي .
مَسْبُوق به خپل لمونځ په لاندې ترتیب سره
کوي کله چې امام سلام وگرځوي نو دی به سلام
نه ګرځوي او پورته به شي که یو رکعت تری فوت
شوی وه هغه رکعت به د ک وکړي او لمونځ به
پای ته ورسوي .

او که ما س پیښین ، ما ز دیګر او یا ملخستن
دلماڅه دوه رکعت تری فوت شوی وه دواړه به

رکعتونه به ډک وکړي او که د ما یا اسپینن ،
 ما ز د یگر یاد ما خستن د لماخه یو رکعت یې
 د امام سره موندلی و و نویو رکعت به ډک وکړي
 له قاعدې به وروسته به بل رکعت هم ډک وکړي .
 خلورم رکعت به تش وکړي او لمونځ به تمام کړي
 او که د ما بنام په لماخه کې یې د امام سره یو
 رکعت موندلی و و او دوه رکعت تری فوت شوي
 وړنوا ول رکعت به ډک وکړي بیا به قاعده وکړي .
 پس له قاعدې نه په بل رکعت هم ډک وکړي
 او لمونځ به تمام کړي .

پوښتنې

- ۱- مسبق تعريف كړی ؟
- ۲- كه خوك د يوه مركت له كيدو وروسته په امام پټي اقتدا، وكړی پاتې لموځ به څرنگه پوره كړي ؟
- ۳- د ماسپښين، ماژديگراو ماخستن د جماعت په لمانځه كې چې دوه مركته له چانه لارشی - پاتې لموځ به څرنگه كوي ؟
- ۴- كه خوك د ماسپښين، ماژديگراو ماخستن د لمانځه يو مركت په جمع ونيسي نور لموځ به څرنگه كوي ؟
- ۵- د ماښام په لمانځه كې خوك يو مركت په جمع ونيسي پاتې لموځ به څرنگه وكړی ؟

د مسافر لمونځ

مسافر هغه ته وايي چه يو داسې ځای ته د تللو
قصد وکړي چې په پلي متوسط تلک سره
اقلًا په دريو ورځو کښي هغه ځای ته ورسېږي
مسافر به دخپل کور له وتلونو تر بيرته راتلې -
پورې د سفر په حالت کې خلور رکعتي فرض
لمونځ دوه رکعته کوي چې دې ته قصر وايي .
په دوه رکعتي او درې رکعتي لمونځ کې -
قصر نشته که چا د سفر په حالت خلور رکعتي
فرض لمونځ په سهوې سره پوره ادا کړي
او قصر يې ونه کړ نو که اوله قعدہ يې کړي
وه فرض يې ادا او دوه رکعته يې نقل شو .
او که اوله قعدہ يې نه وه کړي نو فرض

بي نه ادا کيږي او بيا به دوه رکعت فرض وکړي.

او که خوک په قصد خلور رکعت پوره کوي او قصر نه کوي که اوله تعده يې کړې وه فرض يې له غاړې ساقط او کنهگاړ دی.

که مسافر دمقيم امام پسي ودریږي نو دامام په متابعت به پوره خلور رکعت لمونځ کوي. او که مسافر امام شي او مقیم خلک ورپستی اقتداء وکړي خپل لمونځ به دوه رکعت وکړي او مقتديان به په دی پوه کړي چې زه مسافر یم تاسې خپل لمونځ پوره کړی.

که کوم مسافر په یوحای کې لږ تر لږه (۱۵) ورځو پاتې کیدو قصد وکړي

۱۰

بیا به خیل لمونځ پوره ادا، کوي او قصه به
نه کوي.

پوښتنې

- ۱- مسافر چاته ویل کيږي؟
- ۲- که مسافر په سهوې سره خلور رکعتي
فرض لمونځ پوره وکړي څه حکم لري؟
- ۳- که مسافر په مقیم امام پسې اقتداء وکړي
خلور رکعتي لمونځ به کوي؟
- ۴- مسافر په کوم حالت کې خلور رکعتي لمونځ پوره
ادا، کوي.

د ناروغ لمونځ

د مسلمانې په بنيادونو کې لمونځ يو ډير لوی او مهم بنياد دی. مسلمانان بايد لماڅخه ټه ډيره پاملرنه وکړي. لمونځ پری نه ټري حتی که ناروغ هم وي.

دا اسلام دين پر مسلمانانو باندې هر کار او عمل د هغوی د توان او قدرت په اندازه لازم کړي دي. نو که ناروغ د ولاړی قدرت ونه لري روادی چه په ناستی لمونځ وکړي او که در کوع او سجدي کولو قدرت ونه لري روادې چه د سر په اشاره سر يي اداء کړی او د سجدي اشاره به لږنڅه د - رکوع د اشاری نه ښکته وي.

که څوک د ناستی قدرت نه لري په ملاستی به خپل لمونځ په اشاره وکړي اشاره بايد په

سروې په سترگواو يا په زړه کې اشاره

صحیح نه ده .

پوښتنې

۱- ناروغ چې دودريد و قدرت ونه لري

لموخ به څرنگه ادا کوي ؟

۲- ناروغ چې درکوع او سجدي قدرت

ونه لري څه وکړي ؟

۳- په سترگواو يا په زړه اشاره کول د

مرکوع او سجدي په عوض صحت لري او که نه ؟

پوښتنې

لاندې سوالونه ځواب ورکړئ :

۱- د الله جلّ، د وجود د اثبات لپاره کوم آیت شریف

مورده وي ووايست؟

۲- که د الله تعالی د وجود د اثبات لپاره کوم

نقلی دلیل ویلای شئ واضح یې کړئ؟

لاندې تش ځایونه په مناسبو کلمو ډک کړئ:

۱- ایمان په لغت کې ته وايي؟

۲- ایمان په شرع کې او په یقین سر

د ټولو هغوشیانو منل دي چې

موسز ته بنود لي دي .

د سهوي سجده

د سهوي سجده په لاندې حالاتو کېني واجبېږي

۱- د فرضو په تاخير، لکه چې قيام او يا اخره قاعده له خپل حايه وځنډيږي .

۲- د فرضو په تکرار، لکه چې په يورکت کې دو رکوع وشي .

۳- د واجبو تفيير، لکه چې سورة رومي او فاتحه وروسته ولوستل شي .

۴- د واجبو ترك، لکه داوړی قعدې پاف کيدل .

پورته ذکر شوی مواد په ظاهر کې خلور معلوميزي خو ټول د واجبو په ترك کې داخل دي له همدې کبله فقهاؤ فرمايلي دي چه د-

سهوي سجده د واجبو په ترك لانميزي .

ذکر شوی شیآن که سهواً واقع شي نود
 سهوی سجدہ واجبہ دہ چہ دنقصان جبیرہ
 یی وکری او کہ خول واجب قصداً ترک کری
 نود سهوی سجدہ دہغه نقصان جبیرہ نشی
 کولای بلکه بیرتہ گر خول دہغه لما نغہ واجب
 دی البتہ فرض بہ یی ساقط وی .

د سهوی سجدہ پہ آخرہ قعدہ کی دتشہد
 ویلو تخنہ وروستہ سلام گر خول اویا
 د وہ سجدی کول دی ، د سهوی سجدی
 کولونہ وروستہ بہ تشہد ، درود او دعا
 وایای او دوا رو خوائتہ بسلام گر خوی .

پوښتنې

- ۱- په کومو څيزونو سره د سهوې سجده لان ميزي؟
- ۲- د سهوې سجده څه وقت اداء کيزي؟
- ۳- د سهوې سجده په څه ترتيب سره اداء کيزي؟

دجمعی لمونځ

دجمعی لمونځ پرهرنډ، آزاد، بالغ، مقیم، جوړ
مسلمان باندې فرض دی .

که چیرې کوم مسافر، ناروغ او یا معذور
دجمعی دلمانځه دادا کولو دپاره حاضر شواو
ادایې کړ صحیح دی او ماسپین لمونځ
ورباندې پانشته .

دجمعی لمونځ صحیح کیږي په بنا راویاد
بنا رپه فنا کې چې سلطان او یا یې نائب موجود
وي . دجمعی دلمانځه وخت عیناً دما سپین
دلمانځه وخت دی .

دجمعی په لمانځه کې که دامام نه پرته لږترلږه
درې تنه نور نه وی نه صحیح کیږي .

د جمعی لموځ باید په یوه داسې ځای کې ادا شي
 چه ټولو خلکو ته دهغه ځای د ورتل اجازه وي .
 د جمعی د لماڅه د پاره دوه اذانه سنت دي .
 په اول اذان باید ټول خلک خپل کار وبار پریښ
 دي او د لماڅه کوښښ وکړي . کله چې امام په
 منبر کښیږي د هېم اذان به ورته مخامخ وویل شي
 اود دوه خطبې به ووايي اود د وار و خطبو
 تر منځ به لږ شانته کښیږي د خطبې د ویلو په
 وخت کې خلک باید په کوم بل کار مشغول نشي
 او خطبې ته غوږ ونیسي که څه هم یې اورید
 لی نشي .

که بنديان او معذور خلک د جمعی د -
 لماڅه د اداء کیدو نه مخکې لموځ وکړي مکروه
 دی .

څوڪ چې د جمعې د لمانځه په تشهد کې د-
 امام سره شريك شو نو د جمعې فرض لمونځ
 به دوه رڪعته كوي. كه څوڪ د جمعې د لمانځه
 په ادا كولو ځا د رنځ شواو يا يې د جمعې لمونځ
 بيا نه موند نو بيا به د ماسپينين فرض لمونځ
 څلور رڪعته كوي .

پوښتنې

- ۱- د جمعې لمونځ په چا باندې فرض دي؟
- ۲- د جمعې لمونځ چيرته صحت لري؟
- ۳- معذور او مسافر كه د جمعې لمونځ وكړي څه
حكم لري؟
- ۴- د جمعې لپاره څو اذانونه دي؟
- ۵- اول اذان څه وخت او دوهم اذان څه وخت
ويل كيږي؟

۶ - که څوک د جمعې لمونځ پیا نه مومي څه وکړي؟

داختر لمونځ

د درار واختر لمونځ واجب او په لاندې ډول ادا،
کېږي. د نیت کولو وروسته به امام په جهرا و مقتديان
په ورو تکبیر و وایي او لاسونه به ورسره د غوږ و تر
نرمیو پورته کړي. بیا به دواړه لاسونه لکه په نور و لمونځ
کې تر نامه لاندې کېږدي. امام او مقتديان به خفيه
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ تر آخره و وایي. لدې وروسته به امام
او مقتديان درې تکبیرونه ادا کړي او د هر
تکبیر سره به لاسونه د غوږ و تر نرمیو پورته کوي.
البته امام به په جهرا و مقتديان به یې په خفيه ډول
وایي. د تکبیر و نو تر منځ لاسونه باید ځوړند و
نیول شي. د دریم تکبیر وروسته به لاسونه تر نامه
لاندې کېږند دل شي او امام به اَعُوْذُ بِاللّٰهِ اَوْ بِسْمِ اللّٰهِ

خفيه ولولي اوبيا به په جهه قرائت ولولي كله
چې اول ركعت تمام او د دوه هم ركعت قرائت هم
ولوستل شي نو پس له قرائت څخه به درې تكبيرونو
داول ركعت د درې تكبيرونو په شان اداء شي او
په څلورم تكبير به ركوع ته لاړ شي پس له فارغيدو
د لماحۍ به امام دوه خطبې ولولي .

د كوچني اختر لمونځ كه د كوم شرعي عذر په
نسبت له اولې ورځې نه پاتې شي سبأ ته د وكرل
شي . او د لوی اختر لمونځ د شرعي عذر له امله
په دوه همد او دريمه ورځ هم روا دي .
آذان او اقامت دا ختر و د لماحۍ د پاره نشته .

پوڻيتي

- ۱۔ دختر ۾ لماغہ کي دستِ بَحاَنَکَ اَللّٰهُمَّ خُجَّه وروسته
په اول رکعت کي خوتکبيرونه ويل کيڙي؟
- ۲۔ دتکبيرونو اداء کولو تر منجُ په لاسوڅه وکړي؟
- ۳۔ په دوهم رکعت کي تکبيرونه په کوم حای
کي اداء کړي؟
- ۴۔ دختر و لمونځو ته اذان او اقامت کيڙي
او که نه؟
- ۵۔ دختر خطبه څه وخت لوستله کيڙي؟
- ۶۔ دختر و په خطبو کي امام بايد څه ووايي؟

د تراويچ لمونځ

د تراويچ لمونځ دروژې مبارکې مياشتې په هره
شپه کې شل رکعت په هره مسلمان نړاو بنځه چې
روژه پرې فرض وي سنت دی. د دوه دوه رکعتو
نیت به کوي او پس دادا کولر د دوه رکعتو به سلام
کړخوي چې څلور رکعت په پوره شي د څلور و -
رکعتو دادا، کولو په اندازه به استراحت کوي او
تسبیح ويل داستراحت په حال کې ثواب لري .
د تراويچ د لمونځ اداء کول په جماعت سره سنت
دی د ماخستن د لماڅه څخه وروسته د سبا -
تر ختو پورې اداء کېدای شي که د وتر وڅخه
مخکې و شي او که وروسته روا دي. د تراويچ
په لماڅه کې د قرآن عظیم الشان ختم کول د -

دالله ﷻ په وحدانيت ايمان

مؤمنوا و مجاهدو زده کړونکو په تير شوي
لوست کې مو دالله ﷻ ، د وجود د اثبات لپاره
نقلي دلايل زده کړل پدغه لوست کې به دا زده
کړي چې الله ﷻ ، يودی .

هیڅ شریک او ساری نه لري یوازی همدغه
ذات د عبادت او بنده گي وړ د کامل او بشپړ
قدرت خاوند دی او بېس .

دالله ﷻ په وحدانيت

نقلي دلايل

که چيرته په آسمانوا و حمله کې دالله ﷻ ،
نه پرته نور خدايان وای نو خا مخا به د آسمانونو

روژې په ټوله مياشت کې يو کړت سنت دي.
د تراويح لمونځ که د چاځني پاټۍ او خپل کې يې اداء
نه کړی قضايي نه لري.

پوښتنې

- ۱- د تراويح لمونځ په کوم وخت کې سنت دی؟
- ۲- د تراويح لمونځ څو رکعته دی؟
- ۳- د تراويح لمونځ څو څو رکعته نيت وټول شي؟
- ۴- د څو رکعتو وروسته استراحت وشي؟
- ۵- په تراويح لمانځه کې د قرآن ختم څه حکم لري؟
- ۶- دروژي مبارکې مياشت کې د تراويح په
لمانځه کې څو ځله د قرآن کریم ختم سنت دی؟

د جنازي لمونځ

د جنازي لمونځ فرض کافي دی او په لاندې ډول
اداء کيږي :

کله چه صفونه برابر شي په دې شان به نيت
وکړي نيت چې کړی د زمره له اخلاصه خلور
تکبيره د جنازي لمونځ خاص د خدای د پاره
اود عاکوم دي مري ته اقتداء چې کړې دي
حاضر امام پسي مخ چې د کعبې شريفې په لور دی.
دامام د تکبير نه وروسته به الله اکبر وويل
شي لاسونه به د تکبير سره د غوږنو تر منځ پورته
کړی او بيا به يې تر نامه لاندې دنور ولونځ
په خير کيږدی امام او مقتديان به پته سُبْحَانَكَ

اللَّهُمَّ تَرَاخِرُهُ وَوَايِي بِيَا بَه تَكْبِيرُ وَوَايِي
اَو لاسونه به نه پورته کوی بیا به درود شریف
و وای او و روسته به تری تکبیر (اللَّهُ أَكْبَرُ)
و وای .

و روسته د درید تکبیر خغه که مری لوی
(پس له بلوغه) مری شوی و و داد عابه و لوستل شي .
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَمِيتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَايِبِنَا وَ
صَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكِّرِنَا وَأُنِّتِنَا اللَّهُمَّ مَنْ
أَحْبَبْتَهُ مِنَّا فَأَحْبِبْهُ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَقَّيْتَهُ
مِنَّا فَتَوَقَّهِ عَلَى الْإِيمَانِ .

او که هلك و و داد عابه و لوستل شي .
اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرْطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا جُرًّا وَذُخْرًا
وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُسْتَفِيعًا
او که نچلی و و نود داد عابه و لوی :

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرْطًا وَجْعَلْهَا لَنَا اَجْرًا وَ
ذُخْرًا وَجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَ مُشَفِّعَةً

وروسته له دې به اول بني خواته او بيا چپ
خواته سلام و ګرځول شي .

نوټ : د ليوينو لویا نو د چي د بلوغ څخه مخکي ليويني
شوي وي ، جنازه د ماشوما نو په خير ادا ر
کيږي . يعنې د جنازي په لمانځه کي به يي هغه
د عا ، ولوستل شي چي د ماشوما نو په جنازه
کي ويل کيږي .

پوښتنې

- ۱- د جنازې لمونځ څه حکم لري؟
- ۲- د جنازې لمونځ څو تکبیره دی؟
- ۳- د لمړۍ تکبیر نه وروسته څه شی لوستل کېږي؟
- ۴- د دوهم تکبیر نه وروسته څه شی لوستل کېږي؟
- ۵- د درېم تکبیر نه وروسته څه شی لوستل کېږي؟
- ۶- د څلورم تکبیر نه وروسته څه شی لوستل کېږي؟
- ۷- د لیونۍ او لماقل په جنازه کې څه فرق سره شته او که نه؟

۱ و حُمُكِي نَظْم خَرَاب اَوْ فاسد شوى وای . ۱۰

پوښتنې

- ۱- د الله تعالى وحدانيت په کوم آيت شريف ثابت دى؟ بيان يي کړئ.
- ۲- که چيرې په جهان کې دوه خدايان -
واى نوڅه به واقع شوى وای؟

۱۱) لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ﴿١١﴾ سورة انبيا آيه ۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دالله چل صفات

کړا نوزده کوونکو په تیرولو ستونځې دالله
 جبرجل د وجود او وحدانیت سره آشناس شوی .
 په دغه لوست کې به دالله جبرجل ذاتي او فاعلي صفتونه
 وپېژنی .

دالله چل ، صفتونه په دوه ډوله دي .
 الف : ذاتي صفتونه . ب : فاعلي صفتونه .

ارزيابي کړي.

۱۴- ښوونکي ته لازمه ده چې د زده کوونکو په منځ کې د ښه نيت او ورور ولې فضا برابره کړي.

۱۵- ښوونکي بايد خپلو زده کوونکو ته په تدريس کې برخه ورکړي.

۱۶- ښوونکي دى د درس د موثره کيدو په خاطر خپل زده کوونکي وپيژني.

۱۷- ښوونکي دى د درس په پاى کې زده کوونکو ته د پوښتنو کولو حق ورکړي.

۱۸- ښوونکي دې زده کوونکو ته کورنۍ وظيفه ورکړي.

۱۹- ښوونکي دې په تدريس کې له محيطي، ساده او ارزانو موادو څخه گټه واخلي.

۲۰- ښوونکي دې په داسې ډول د زده کوونکو پوښتنو ته ځواب ووايي چې په راتلونکي کې د دوى د پوښتنو کولو استعداد کمزورى نشي.

۲۱- ښوونکي دې زده کوونکي وپوهوي چې ددى کتاب قريونه خپلو کتابچوته نقل او هلته دې حل کړي.

ARIC

B

6.421

MOZ

8425 10.7

د چاپ شمیر:

چاپونکي: ډاکټر (ACBAR) چاپخانه.

د افغانستان اسلامي امارت
د ښوونې او روزنې وزارت
د تاليف او ترجمې رياست

عقايد او فقه

د خلورم ټولگي لپاره

ليکوال: مولوی دوست محمد « فيضی »

کال: ۱۳۷۸

د ښوونې او روزنې وزارت
د تالیف او ترجمې ریاست

عقاید او فقه د څلورم ټولګي لپاره

لیکوال: مولوی دوست محمد «فیضی»
بیا کتونکي: ټا کل شوی هیئت

کال: ۱۳۷۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

په هیواد کې د اسلامي انقلاب له بریالیتوب راوړوسته د هیواد په ټولنیز رغښت کې اساسي بدلونونه رامنځ ته شول. له دې اساسي بدلونونو او ټولنیزو څرګندو غوښتنو سره سم د ښوونې او روزنې وزارت وپتیله چې د ښوونځیو تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې په برخه کې د اسلامي دولت له پالیسیو او اهدافو سره سم د اسلام د سپیڅلي دین پر اساساتو و دروي. له همدې امله نوی تعلیمي نصاب جوړ او د لازمو پړاوونو له تیرولو وروسته په عمل کېښی پلي شو.

د نوی تعلیمي نصاب پلي کولو دا اړتیا رامنځ ته کړې چې په دغه نصاب کې شامل مضمونونه د نویو مفرداتو له مخې له سره تدوین او تألیف شي. له نیکه مرغه د جهاد په څوارلس کلنه موده کې د هیواد د اولاد د سمو روزلو په خاطر یوشمیر درسي کتابونه د تعلیمي مرکز له خوا له هیواد نه بهر (پېښور کې) تدوین او تألیف شوي وو. دې کتابونو د حجم او محتوا له مخې د هغه وخت له غوښتنو او شرایطو سره سمون درلود، خو د اسلامي دولت له بریالیتوب را وروسته زمونږ د ټولنې د څرګندو اړتیاوو او په هیواد کې د ښوونې او روزنې د مرکزي سیستم له مخې باید ددې کتابونو په متن او محتوا هر اړخیزه نوی کتنه وشي. له همدې امله د ښوونې او روزنې دوزارت د تألیف او ترجمې ریاست و ګمارل شو چې د تعلیمي مرکز د ماهرانو او لیکوالو په مرسته موجوده کتابونه د نویو مفرداتو له مخې چې دواړو خواو مخکې له مخکې چمتو کړي وو، له سره وګوري او په هغو کې لازم تعدیلات او سمون راولي ددې کار لپاره د دواړو لوریو د ماهرانو

او علمی غرو یو گډه کمیسون په کار پیل وکړ. د کمیسون غړو د نوو مفرداتو له مخې له اول ټولګي څخه تر دریم ټولګي پورې په درسي کتابونو له سره کتنه وکړه او په هغو کې د اسلام د سپېڅلي دین له اساساتو، د افغانستان د اسلامي دولت د پالیسۍ او فرهنګي اهدافو سره سم او د افغاني ټولنې د غوره ارزښتونو په نظر کې نیولو سره، د علمی او فرهنګي معیارونو پر بنسټ، په ملي او بین المللي سطح د هیواد د بچیانو د ښوونې او روزنې لپاره لازم بدلونونه راولړ شول. د پورتنیو غوښتنو له مخې یی د مضامینو په مفرداتو له سره په نوې کتنې سره د درسي کتابونو متن او محتوا اصلاح کړه. په همدې ډول د تعلیمي مرکز د مؤلفینو او د تالیف او ترجمې د ریاست د دیپارټمنټونو د غړو له خوا په ګډه سره له ۱۲ څخه تر ۱۲ ټولګي پورې په درسي کتابونو نوې کتنه وشوه او په هغو کې یې لازم بدلونونه راولړ شول.

هیله لرو چې دا هلې ځلې، پدې سره په پوهیدلو چې د درسي کتابونو تجدید نظر یوه اوږده پروسه او له پلي کیدو څخه مخکې د ازمایښتونو او د تجربو د سرته رسولو مستلزم ده، د کار پیل وي او د لوی خدای جل جلاله په مرسته خپلو سپېڅلو اهدافو ته ورسېږو. هیله مند یو چې د هیواد دمحررمو پوهانو، مسلکي شخصیتونو ښوونکو او نورو مینه والو هر اړخیزې مرستې او رغنده وړاندیزونه زموږ ددې کار د بشپړې ځمکمنت وکړي.

و من الله توفیق

د تالیف او ترجمې ریاست

د ښوونکي لپاره لارښود:

- ۱- ښوونکي بايد له پاکو جامو سره ټولگي ته ننوځي.
- ۲- ښوونکي بايد ټولگي ته له ننوتو مخکې درسي پلان ولري.
- ۳- درسي پلان بايد د درسي ساعت مطابق جوړ شي.
- ۴- ښوونکي بايد په تدریس کې له ډول ډول روښونو څخه کار

واخلي.

- ۵- ښوونکي بايد په ټاکلي وخت ټولگي ته داخل شي.
- ۶- ښوونکي بايد خپل محان د يو همکار په توگه زده کوونکو ته

وروښني.

- ۷- ښوونکي بايد ټولگي ته د ننوتو په وخت کې سلام واچوي.
- ۸- ښوونکي بايد د نوي درس په پيل کې بسم الله الرحمن الرحيم

رواښي.

- ۹- ښوونکي بايد د تدریس لپاره ښه فضا برابره کړي.
- ۱۰- ښوونکي بايد د زده کوونکو حاضرې واخلي.
- ۱۱- ښوونکي بايد د زده کوونکو کورنۍ کار وگوري او اصلاح

يې کړي.

- ۱۲- د (کلمو الناس علی قدر عقولهم) مقولې په نظر کې نيولو سره ښوونکي بايد د زده کوونکو له سويې سره سم درس ورکړي.
- ۱۳- ښوونکي بايد د تدریس په وخت کې خپل زده کوونکي